

**DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT**

Utdanningsforbundet
Gun Aamodt
Postboks 9191 Grønland
0134 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
12/70

Dato
16.05.2012

Krav til pedagogisk bemanning når barna i barnehagen har redusert oppholdstid

Vi viser til henvendelse fra Utdanningsforbundet, datert 23. april 2012, med spørsmål om regelverket for pedagogisk bemanning når barn i barnehagen har redusert oppholdstid. Utdanningsforbundet ber om en avklaring av om to barn kan dele en barnehageplass når krav til pedagogisk bemanning skal beregnes.

1. Hovedregelen om krav til pedagogisk bemanning

Forskrift om pedagogisk bemanning i barnehagen § 1 første setning fastsetter hovedregelen for pedagogisk bemanning:

"Det skal være minimum én pedagogisk leder per 14-18 barn når barna er over tre år og én pedagogisk leder per 7-9 barn når barna er under tre år og barnas daglige oppholdstid er over seks timer. "

Det følger av denne bestemmelsen at en pedagogisk leder maksimalt kan ha ansvar for 18 barn over tre år og maksimalt 9 barn under tre år. Angivelsen "14-18 barn" og "7-9 barn" er satt fordi kravet om tilfredsstillende pedagogisk bemanning i loven § 18 femte ledd etter de konkrete omstendighetene kan medføre at én pedagogisk leder bare kan ha ansvar for eksempelvis 14 barn over tre år eller kun 7 barn under tre år. I en slik konkret situasjon vil det være påkrevet med ansettelse av en hel stilling pedagogisk leder ved inntak av henholdsvis det 15. eller det 8. barnet.

Det settes en absolutt øvre grense på 18/9 barn per pedagogisk leder. Reglene gir ikke adgang for en praksis med utgangspunkt i en beregnet prosentandel av en

pedagogstilling per barn. Vi viser for øvrig til rundskriv F-4/11: Veileder om kravene til pedagogisk bemanning i barnehageloven med forskrifter.

2. Avgrenset unntak fra hovedregelen når flertallet av barna har kortere oppholdstid enn 6 timer pr dag

Forskrift om pedagogisk bemanning i barnehagen § 1 siste setning gir en avgrenset adgang til å fravike hovedregelens absolutte skranker på 9/18 barn pr pedagogisk leder:

"I barnehager der barna har kortere oppholdstid per dag, kan barnetallet økes noe per pedagogisk leder."

For å kunne øke barnetallet per pedagogisk leder må flertallet av barna ha kortere oppholdstid, og med kortere oppholdstid menes mindre enn 6 timer per dag, jf forskrift om pedagogisk bemanning § 1 første setning. Sektoren ble informert om dette i departementets rundskriv F-08/2006 som ble publisert like etter at forskrift om pedagogisk bemanning ble fastsatt:

Forbeholdet om at den fastsatte pedagognormen kan økes noe der barna har kortere oppholdstid enn seks timer per dag, gjelder i de tilfellene der den daglige oppholdstiden er kortere for flertallet av barna. Barnetallet per pedagog bør i slike tilfeller ikke overstige 20 for barn over tre år og 10 for barn under tre år.

For en gruppe med barn under tre år, innebærer dette at det først er adgang til å øke barnetallet pr pedagogisk leder noe utover hovedregelens absolutte skranker dersom fem eller flere i barnegruppen har mindre enn seks timers oppholdstid per dag. Ut over dette er det ingen adgang til å øke barnetallet per pedagogisk leder. Det vil for eksempel være ulovlig at én pedagogisk leder har ansvar for ti barn under tre år, når færre enn fem barn har redusert oppholdstid i forskriftens forstand.

Departementet vil understreke at barnehageeier må gjøre en konkret pedagogisk vurdering av om det er forsvarlig å øke barnetallet noe per pedagogisk leder. Ved et tilsyn fra lokal barnehagemyndighet, må barnehageeier kunne dokumentere at denne vurderingen er gjort.

3. Adgang til dispensasjon

Med hjemmel i barnehageloven § 18 sjette ledd står det i § 3 i forskrift om pedagogisk bemanning:

Eier kan søke kommunen om midlertidig dispensasjon fra denne forskrift § 1. Uttalelse fra barnehagens samarbeidsutvalg skal legges ved søknaden.

Kommunen kan innvilge midlertidig dispensasjon fra denne forskrift § 1 for inntil ett år av gangen når særlige hensyn tilsier det.

Kommunens vedtak kan påklages til fylkesmannen.

Bestemmelsen åpner for at eier kan søke kommunen om midlertidig dispensasjon fra normen for pedagogisk bemanning. Enkelte kommuner er særlig sårbare for svingninger i etterspørselen etter barnehageplasser, og det kan fra tid til annen oppstå situasjoner der et fåtall barn i lokalsamfunnet mangler barnehageplass. I slike tilfeller må ikke regelverket være til hinder for at barnehager og kommuner kan utøve skjønn i konkrete situasjoner.

Dispensasjonsadgangen gjelder kun i forhold til forskriften § 1, dvs. pedagognormen. Barnehageeier kan ikke dispensere fra kravet om at den samlede bemanningen skal være tilstrekkelig til at personalet kan drive en tilfredsstillende pedagogisk virksomhet, jf barnehageloven § 18 fjerde ledd.

4. Oppsummering – svar på problemstilling reist av Utdanningsforbundet

På bakgrunn av det overnevnte vil departementet informere om at;

- Barn kan ikke "dele en barnehageplass" i relasjon til regelverket i forskrift om pedagogisk bemanning
- Det er kun adgang til å øke barnetallet per pedagogisk leder *noe* utover hovedregelens absolutte skranker når et *flertall* av barna i en aldersgruppe, over eller under 3 år, har kortere oppholdstid enn seks timer per dag
- Et hvert avvik fra kravet om pedagogisk bemanning må skje innenfor regelverket om midlertidig dispensasjon i § 3 i forskrift om pedagogisk bemanning.

Med hilsen

Christian Kolstad (e.f.)
avdelingsdirektør

Jens Kristian Jebsen
seniorrådgiver

Kopi:
Utdanningsdirektoratet
Fylkesmennene

